

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κυβέρνηση με πλήρη αίσθηση ευθύνης και ύστερα από μία βαθειά μελέτη των οικονομικών δεδομένων και των οικονομικών εξελίξεων προχώρησε στη λήψη ωρισμένων "γενναίων οικονομικών αποφάσεων", σύμφωνα με την πρωθυπουργική έκφραση, που έχουν έναν κεντρικό "δίδυμο" στόχο : άμεσα μεν τη σταθεροποίηση και στη συνέχεια την ανάκαμψη και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Όπως τόνισε ο Πρωθυπουργός, στο μήνυμα του προς τον ελληνικό λαό, τα μέτρα αυτά, που έχουν μία εσωτερική συνοχή και συνάφεια, κρίθηκε αναγκαίο να παραθούν σήμερα "για να μη βρεθούμε αύριο στη δύσκολη θέση να χάσουμε τη δυνατότητα εθνικών επιλογών" για τη λύση καίριων προβλημάτων μας με άλλα λόγια να διακινδυνεύσουμε την ίδια την εθνική μας ανεξαρτησία στον τομέα της οικονομίας.

Έτσι η Κυβέρνηση είχε το πολιτικό θάρρος να προχωρήσει στη λήψη των μέτρων αυτών που βραχυπρόθεσμα μεν θίχουν αναμφίβολα όλες τις τάξεις του λαού επιδιώκουν όμως μεσοπρόθεσμα να διασφαλίσουν την εξυγίανση της οικονομίας και τη άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας.

Πριν προχωρήσουμε σε μία συνοπτική παρουσίαση των οικονομικών μέτρων που εξαγγέλθηκαν και της φιλοσοφίας τους, είναι χρήσιμο να κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναδρομή για να δούμε τις αιτίες που οδήγησαν στην κατάσταση που έκανε αναπόφευκτη την προσφυγή στα περιοριστικά αυτά μέτρα.

Όταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε τον Οκτώβρη του 1981 την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας, βρήκε τη χώρα σε μία κατάσταση όχι απλώς στασιμότητας, αλλά βαθειάς δομικής κρίσης. Κρίσης που ήταν το αναπόφευκτο σωρευτικό αποτέλεσμα της λαθεμένης οικονομικής πολιτικής που ακολούθησαν οι Κυβερνήσεις της δεξιάς όλη τη μεταπολεμική περίοδο και που επιβαρύνθηκε τα τελευταία χρόνια αποφασιστικά από τη δυσμενή διεθνή συγκυρία που ακολούθησε την πρώτη πετρελαϊκή κρίση από τις αρχές της δεκαετίας του 70.

Χαρακτηριστικοί δείκτες της κρίσης που κληρονομήσαμε και συνακόλουθα, των ευθυνών των κυβερνήσεων της Δεξιάς που κυβέρνησαν τον τόπο τα τελευταία πενήντα χρόνια είναι :

- Οι μονοπωλιακές και ολιγοπωλιακές καταστάσεις στην παραγωγή και στο εμπόριο.
- Η ανυπαρξία κεφαλαιαγοράς και η υπερβολική εξάρτηση των επιχειρήσεων από το τραπεζικό σύστημα.
- Η κακή οργάνωση και η υπερβολική απασχόληση στο δημόσιο τομέα, μαζί με μία ανορθολογική κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού και η χαμηλή ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και
- το άδικο και αναποτελεσματικό φορολογικό σύστημα, η εκτεταμένη φοροδιαφυγή και το πολυδαίδαλο σύστημα των απαλλαγών και επιδοτήσεων

Η βαθεία αυτή κρίση εκδηλώθηκε τελικά στη στρεβλή και ανορθολογική δομή της ελληνικής βιομηχανίας και ειδικότερα στη χαμηλή, παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της στο διεθνή χώρο και ειδικότερα στο χώρο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ιδιαίτερα ότι σε αντίθεση με ότι συνέβη στις άλλες χώρες και ειδικότερα με τις χώρες της ΕΟΚ, που έσπευσαν να ευθυγραμμισθούν με τις επιταγές των καιρών, στην Ελλάδα δεν έγινε καμιά σοβαρή προσπάθεια για την προσαρμογή και την ευθυγράμμιση της ελληνικής βιομηχανίας και της ελληνικής οικονομίας γενικότερα προς τις νέες συνθήκες, οικονομικές και τεχνολογικές, που διαμορφώθηκαν μετά την πρώτη ενεργειακή κρίση του 1973.

Έτσι τον Οκτώβρη του 1981 παραλάβαμε μία οικονομία με έντονες ανισορροπίες και με βασικές παραμέτρους της :

- Μία παρατεταμένη επενδυτική άπνοια που προδίκασε και την καθυστερημένη δομή και τη στασιμότητα της παραγωγής
- Ένα μόνιμα υψηλό ρυθμό πληθωρισμού που ξεπερνούσε το 25% σε ετήσια βάση.
- Ένα υψηλό επίσης και συνεχώς διευρυνόμενο έλλειμμα στις εξωτερικές συναλλαγές της χώρας
- Ογκώδη ελλείμματα της ετήσιας δημοσιονομικής διαχείρισης συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης και των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων.

* Παραλάβαμε ακόμη : μία σειρά υπερχρεωμένων και προβληματικών επιχειρήσεων , ένα υψηλό επίπεδο ανεργίας ιδιαίτερα στους

νέους, ένσ απαράδεκτα χαμηλό επίπεδο κοινωνικών υπηρεσιών και ακόμη μία συνεχώς διευρυνόμενη "ψαλλίδα" εισοδηματικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Η Κυβέρνηση της πρώτης 4ετίας του ΠΑΣΟΚ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική πολιτική, και τη θεσμική αναμόρφωση σε μία προσπάθεια για την άμβλυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων και την ενίσχυση των χαμηλόμισθων, των μικρομεσαίων και των "μη προνομιούχων" γενικά Ελλήνων και παράλληλα μέτρα στη προσπάθεια για μία προοδευτική ανάκαμψη της Οικονομίας.

Ενδεικτική της ιδιαίτερης μέριμνας για τους εργαζόμενους είναι η εξέλιξη του δείκτη αμοιβής της εργασίας στη βιομηχανία κατά την περίοδο 1981-1984.

Έτσι με βάση 100 το προηγούμενο δεκάμηνο ο δείκτης των ωριαίων αμοιβών των εργαζομένων στη βιομηχανία, ονομαστικών και πραγματικών, διαμορφώθηκε ως εξής :

	ονομαστικές	πραγματικές
1981	127,2	102,1
1982	133,5	119,4
1983	109,4	99,3
1984	126,4	106,7

Με την εύλογη προσδοκία ότι η ανάκαμψη αυτή θα διευκολυνότανε και θα επιταχυνότανε μέσα στα πλαίσια μίας διεθνούς ανάκαμψης που φαινόταν τότε στον ορίζοντα. Δυστυχώς οι πραγματικές εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας όχι μόνον δεν επαλήθευσαν αυτές τις προσδοκίες αλλά αντίθετα πρόσθεσαν νέες δυσχέρειες με κορυφαίο γεγονός την μεγάλη ανατίμιση του δολλαρίου.

Έτσι φθάσαμε σε μία ουσιαστική επιδείνωση των κρίσιμων και βασικών μεγεθών και δεκτών της Ελληνικής Οικονομίας που έκαμε αναπόφευκτη τη δραστική αυτή διορθωτική παρέμβαση . Ειδικότερα:

- Ο δείκτης του πληθωρισμού μετά τη συνεχή, έστω και μικρή υποχώρηση από 25% το 1981 σε 18% το 1984, αναζωπυρώθηκε το 1985 με πρόβλεψη να ξεπεράσει ξανά το 20%.
- Το έλλειμμα του Ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ύστερα από μία ουσιώδη συγκράτηση του γύρω στα 2 δισ. δολάρια τα προηγούμενα χρόνια, προβλεπόταν πριν τα τελευταία μέτρα να προσεγγίσει τα 3 δισ δολάρια το 1985.
- Τα ελλείμματα της διαχείρισης του δημόσιου τομέα, ύστερα από μία μικρή βελτίωση και σταθεροποίηση τους τα προηγούμενα χρόνια διογκώθηκαν επίσης σημαντικά φέτος ώστε οι χρηματοδοτικές ανάγκες του δημόσιου τομέα προβλέπεται να ξεπεράσουν το 18% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Μέσα στις συνθήκες και τις προοπτικές αυτές που εγκυμονούσαν σοβαρούς κινδύνους η Κυβέρνηση με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών της αποφάσισε μία σειρά διορθωτικών μέτρων για τη σταθεροποίηση της Οικονομίας.

Τα Οικονομικά μέτρα που αποφασίστηκαν, είναι τα εξής κατά τομείς :

Συναλλαγματική πολιτική : Άμεση εφάπαξ υποτίμηση της δραχμής κατά 15%.

Πολιτική Τιμών και Εισοδημάτων : α) Τροποποίηση του ισχύοντος συστήματος ΑΤΑ από την 1η Ιανουαρίου 1986 ως εξής : Πρώτο, αναπροσαρμογή των ονομαστικών αμοιβών με βάση όχι την προηγούμενη αλλά την προβλεπόμενη εξέλιξη των τιμών στο επόμενο τετράμηνο και δεύτερο, αφαίρεση από την αναμενόμενη αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή της επίπτωσης του εισαγόμενου πληθωρισμού.

β) Καθιέρωση δια νόμου, για το 1986 και το 1987 κανότα ότι το ανώτατο ποσοστό αύξησης των αποδοχών για τους μισθωτούς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα θα είναι εκείνο που προκύπτει από την τροποποιημένη ΑΤΑ γ) Στους μισθωτούς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, των οποίων οι συνολικές ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές είναι την 31.12.85 μεγαλύτερες από 150.000 δρχ. δεν θα χορηγηθεί ΑΤΑ την 1.1.1986.

Τα ειδικά μισθολόγια των στρατιωτικών και δικαστικών θα εφαρμοστούν από 1.7.1986. Η αύξηση θα πραγματοποιηθεί σε δύο δόσεις.

δ) Η αύξηση των αγροτικών τιμών θα είναι μικρότερη από τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η πράσινη ισοτιμία της δραχμής, με βάση την οποία υπολογίζονται οι τιμές των κυρίων προϊόντων, θα προσαρμοσθεί μερικά μόνο στην επίσημη ισοτιμία της δραχμής. ε) Περιορισμός του διαθέσιμου εισοδήματος των επιχειρηματιών και των αυτοαπασχολού-

μενων, μέσω της πάταξης της φοροδιαφυγής, και έκτακτη εφάπαξ εισφορά επί των κερδών των επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών από 3-10%. στ) Άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου των τιμών, ιδιαίτερα στο τομέα των εισαγωγών.

Μέτρα για τον περιορισμό των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα

Μείωση του συνολικού ελλείμματος του δημόσιου τομέα ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κατά τέσσερις μονάδες σε σύγκριση με το 1985.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί :

Πρώτον : Μείωση του ρυθμού αύξησης των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού, περιορισμός των προσλήψεων στο ελάχιστο δυνατό, περικοπή ελαστικών δαπανών και μείωση των επιδοτήσεων των επιτοκίων των τραπεζικών καταθέσεων.

Δεύτερο : Καθιέρωση μηχανισμών για τον αυστηρό έλεγχο και τη συγκράτηση των δαπανών των υπουργείων στα όρια που προβλέπει ο κρατικός προϋπολογισμός.

Τρίτο : Αύξηση των φορολογικών εσόδων μέσα από τη σύλληψη διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης.

Ειδικότερα θα γίνουν τα εξής:

- Ποινικοποίηση της φορολογικής απάτης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που θα περιγραφούν περιοριστικά στον Νόμο.
- Ποινικοποίηση της μη απόδοσης στο Δημόσιο παρακρατούμενων και ορισμένων επιρριπτόμενων στην κατανάλωση φόρων.
- Επίβολή αυστηρότερων διοικητικών κυρώσεων για την μη υποβολή ή την υποβολή ανειλικρινών φορολογικών δηλώσεων, στις περιπτώσεις που έχουν διαφύγει μεγάλα ποσά φόρου.
- Έλεγχος των λιανικών πωλήσεων, για να είναι δυνατή η σύλληψη της φορολογητέας ύλης, κύρια των μεγάλων επιχειρήσεων.
- Αυστηρός έλεγχος στην διακίνηση των αγαθών και επιβολή αυστηρών διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις διακίνησης χωρίς φορολογικά στοιχεία ή με ανακριβή στοιχεία.
- Αναμόρφωση του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων, ώστε να περιοριστούν οι δυνατότητες φοροδιαφυγής.
- Βαθμιαία κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών
- Αυστηρή εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν σήμερα για την φορολόγηση του αγροτικού εισοδήματος και έλεγχος της συμμόρφωσης των αγροτών, που έχουν ακαθάριστο εισόδημα πάνω από 3.000.000 προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.
- Καθιέρωση μαχητών τεκμηρίων στη φορολογία των άλλων εισοδημάτων, που δεν προέρχονται από μισθωτές υπηρεσίες.

Τέταρτο : καθιέρωση συστηματικού ελέγχου των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών, με σκοπό τον περιορισμό των ελλειμμάτων τους, με συμπίεση των δαπανών λειτουργίας τους και με βαθμιαία αναπροσαρμογή των τιμολογίων τους.

Νομισματική Πολιτική: Στα πλαίσια της προσπάθειας για την εκλογίκευση της διάρθρωσης των επιτοκίων, θα καθιερώνεται κατώτατο

επιτόκιο χορηγήσεων, που θα είναι κατά μια μονάδα υψηλότερο από το επιτόκιο των καταθέσεων ταμειευτηρίου στις εμπορικές Τράπεζες. Το επιτόκιο αυτό θα ισχύσει μόνο για τα βραχυπρόθεσμα δάνεια. Θα προχωρήσει η διαδικασία για τον ορθολογισμό του τραπεζικού συστήματος.

Συμπληρωματικά μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών.

Καθιερώνεται προσωρινά για ένα ευρύ φάσμα εισαγωγών η υποχρεωτική κατάθεση προκαταβολών στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τα ποσά των υποχρεωτικών καταθέσεων θα καθορίζονται ανάλογα με το είδος των εισαγομένων θα ισχύσουν για όσα είδη καθιερωθεί η προκαταβολή, δύο συντελεστές 80% ή 40% της αξίας του εισαγομένου. Η διάρκεια της κατάθεσης θα είναι εξάμηνη.

- . Αυστηρός έλεγχος και περικοπή των κρατικών προμηθειών και των λοιπών δαπανών σε συνάλλαγμα του δημόσιου τομέα.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μέχρι τέλος του χρόνου, θα παρθούν ειδικές αποφάσεις για :

- . Την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας
- . Τις προβληματικές επιχειρήσεις
- . Τη βελτίωση της λειτουργίας των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών
- . Την επέκταση των κοινωνικοποιήσεων στου δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις.
- . Την καθιέρωση των εποπτικών συμβουλίων.
- . Την αναπτυξιακή στρατηγική ^{την} ~~κα~~φορά και τον δημοκρατικό προγραμματισμό και την αποκέντρωση οικονομικών αποφάσεων

- Τη βιομηχανική πολιτική
- Τα νέα επενδυτικά προγράμματα
- Την παραπέρα ενίσχυση της προσπάθειας για κρατικές προμήθειες από την εγχώρια βιομηχανία
- Την ανάπτυξη του ΕΣΥ

Με τα μέτρα αυτά που όπως γίνεται φανερό επιδιώκεται η όσο το δυνατό δικαιότερη κατανομή του κόστους των, σε όλα τα στρώματα και τις τάξεις του πληθυσμού και για τα οποία η κυβέρνηση προσβλέπει με βεβαιότητα όχι απλά στη συνέναιση αλλά και στη ενεργό συμπαράσταση όλων των ελλήνων, μπορεί πραγματικά να ξεπεραστεί σύντομα η σημερινή κρίση, να αποκαταθεί η ισορροπία και η σταθερότητα της ελληνικής οικονομίας και να δρομολογηθούν ρυθμοί δυναμικής ανάπτυξης.